

Haakon Kobbenes
seniorrådgiver

Kunnskapsdepartementet

Deres ref: 16/5816

Vår ref (saksnr):

Saksbeh: Birgitte Dahl

Dato: 01.11.2016

Arkivkode:

Høring: Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater

Viser til deres ref. 16/5816 vedrørende høring Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater, «Rapport til Kunnskapsdepartementet 14.06.2016».

Sammendrag

Sunnaas sykehus HF er svært positive til muligheten for åpen tilgang til vitenskapelige artikler, og ser frem til de positive gevinstene det vil ha for kunnskapssamfunnet. Innen helsevesenet vil en slik løsning understøtte bedre pasientsikkerhet, med økt tilgang til ny forskning og etablering av kunnskapsbaserte behandlingsprogram.

Sunnaas finner rapporten godt fundert med god bakgrunn og drøfting.

Åpen tilgang til vitenskapelige artikler vurderes som en samfunnsøkonomisk og bærekraftig løsning. Målet bør være gull åpen tilgang. Sperrefrist (embago) bør diskuteres og tilstrebe umiddelbar tilgang til vitenskapelig arbeid.

Det vil være sentralt at forskere ikke blir belastet økonomisk ved åpen publisering og at det er insentiver i form av innføring av egen faktor, samt at teknisk infrastruktur gjør det enkelt for forskere å deponere artikler i vitenarkiv.

Forskerens akademiske ansvar og samfunnsansvar kan løftes ytterligere for å fremme åpen publisering. Etablering av insentiver for motivering til deponering og åpen tilgang er viktig for fremdrift i arbeidet. Sunnaas støtter mål om nasjonalt vitenarkiv.

Endringsforslag:

Del 1. Nasjonale mål og retningslinjer

- Nasjonale mål og retningslinjer støttes slik de er beskrevet med en endring fra bør til må om å støtte opp om felles mål.
- Sperrefrist bør reduseres til under 6 måneder for både STM –fag og tilgang humanoria og samfunnsvitenskap.

Sunnaas sykehus HF Postadresse: 1450 Nesoddtangen	Telefon: 66 96 90 00 Telefaks: 66 91 25 76 Besøksadresse: Bjørnemyrveien 11, 1450 Nesoddtangen	E-post: firmapost@sunnaas.no Bankkonto: 1503.27.08444 Foretaksnr.: 883 971 752 www.sunnaas.no
---	--	--

Del 2. Tiltak og forutsetninger.

- Bør være pålegg om åpen publisering av vitenskapelig arbeid.
- Sunnaas foreslår at implementeringsplanen også inneholder kommunikasjonsplan og interessentanalyse
- Vedrørende tilgjengeliggjøring av publiserte artikler i vitenarkiv anbefales etablering av retningsgivende vurderingskriterier

Del 3. Bakgrunn og drøfting

- Det anbefales tidsfrist for overgang til kun åpen tilgang.
- Sunnaas anbefaler åpen publisering som et pålegg når de tekniske løsningene er på plass. Ved mottak av forskningsmidler fra offentlige institusjoner bør det legges inn som en forutsetning for å motta forskningsmidler.
- Det anbefales at form for foreslåtte ekstra incentiver, ved åpen publisering, presiseres.
- Vedrørende tilgjengeliggjøring av publiserte artikler i vitenarkiv anbefales etablering av retningsgivende vurderingskriterier.
- Sunnaas foreslår nasjonale retningslinjer for hvilken versjon av artikkel som skal deponeres.

Kommentarer til rapporten og forslag arbeidsgruppen har presentert.

Del 1. Nasjonale mål og retningslinjer

EU's konkurranseråd vedtok i mai 2016 full åpen tilgang innen 2020.

Her bør teksten endres til at Norge må støtte opp om et slik felles mål.

Nasjonale retningslinjer

Pkt 2. Anbefaler at sperrefrist vurderes redusert både på STM –fag og på tilgang humanoria og samfunnsvitenskap.

Del 2. Tiltak og forutsetninger

Innføring av intensiv for å velge åpen publisering

- Det er avgjørende at den enkelte forsker har reell mulighet til å kunne publisere i åpen løsning. Det anbefales her at det ikke blir presentert som et alternativt valg, men som måten det nå skal publiseres på.
Incentivet kan være egen faktor knyttet til publiseringsindikatoren for åpen publisering.

Finansiering av åpen tilgang

- Avgjørende at det er finansieringsordninger som dekker utgifter knyttet til publisering.

- Sunnaas støtter anbefalingene vedrørende dialog om at konkrete finansieringsordninger videreføres i samarbeid mellom departement, institusjonsledere og bibliotekledere og CRISTin.
- Sunnaas støtter forslag til tiltak om konvertering til åpen tilgang 2017 for Norske tidsskrift innen humanoria og samfunnsfag.

Deponering i vitenarkiv lokalt og nasjonalt

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens forslag om etablering av et felles nasjonalt vitenarkiv.

Bedre funksjonalitet for forbedring

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens forslag om utvikling av funksjonalitet i CRISTin for automatisk deponering av alle artikler som er publisert i åpne tidsskrift.

Styring av register over godkjente kanaler og forlag

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens forslag om å styrke NSD økonomisk for å kunne videreføre arbeidet med høy kvalitet og kort behandlingstid.

Styrking av samarbeid om avtaler med internasjonale forlag

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens anbefalinger om at videreføring av forhandlinger med forlagene om overgang til åpen publisering koordineres bedre både nasjonalt og internasjonalt, samt at forskningsledere involverer seg i forhandlingsprosessen.

Utarbeiding av indikatorer og statistikk

- Sunnaas støtter at det eksisterende samarbeidet mellom CRISTin nasjonalt, de andre nordiske landene og EU-prosjektet Open AIRE videreutvikles.

Endring av kriterier for evaluering av forskning

- Sunnaas støtter oppfordring om at norske institusjoner signerer The San Francisco Declaration On Research Assessment.

Bevisstgjøring og informasjon

- Sunnaas støtter anbefalingene om bevilgning av midler til informasjonskampanje, at institusjonene bistår forskere med informasjon i den praktiske prosessen rundt åpen publisering, og at det blir en del av PhD – programmene.

Etablering av styringsgruppe

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens forslag om etablering av nasjonal styringsgruppe med CRISTin som sekretariat for styringsgruppen

Formulering av implementeringsplan

- Sunnaas foreslår at implementeringsplanen også inneholder kommunikasjonsplan og interessentanalyse

Del 3. Bakgrunn og drøfting

Akademisk frihet – akademisk ansvar

- Sunnaas anbefaler åpen publisering som et pålegg når de tekniske løsningene er på plass. Ved mottak av forskningsmidler fra offentlige institusjoner bør det legges inn som en forutsetning for å motta forskningsmidler.
- Det anbefales at form for foreslåtte ekstra insentiver, ved åpen publisering, presiseres.

Gull, grønn og hybrid varianter av åpen tilgang

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens anbefalinger om åpen tilgang som norm.
- I tillegg ser vi behovet for grønn og hybrid løsning i en overgangsperiode.
- Det anbefales tidsfrist for overgang til kun gull åpen tilgang.
- Vedrørende tilgjengeliggjøring av publiserte artikler i vitenarkiv anbefales etablering av retningsgivende vurderingskriterier.

Samfunnsnytte og global solidaritet

- Sunnaas støtter perspektivet på samfunnsnytte og global solidaritet. I denne dimensjonen kan også pasientsikkerhet og gevinstrealisering ved KBP i pasientbehandlingen verden over løftes fram.

En ny publiseringsøkonomi

Hvem betaler?

- Sentralt at fond eller prosjektbudsjett dekker åpen publisering. Den enkelte forsker kan ikke belastes med ekstra kostnader for åpen publisering.
- Open Library of the Humanities ser ut til å være en aktuell modell for åpen tilgang.

Den norske publiseringsindikatoren

- Arbeidsgruppens argumenter støttes med oppfordring til en moderat kvotering der fagrådene løfter åpne kanaler til nivå 2. I tillegg til å innføre en egen faktor som belønner åpen publisering.

Kanalregister og andre fellestjenester

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens vurdering om NSD sin viktige rolle i utsiling av useriøse utgivere som avgjørende for opprettholdelse av legitimitet for seriøse forlag.

Evaluerings av forskning

- Sunnaas støtter oppfordring om signering av DORA, og ser positivt på indikatorer som i større grad baserer seg på kvaliteten i den enkelte publikasjon.

Internasjonal koordinering

- Sunnaas støtter målet om full åpenhet 2020.

Krav om deponering

- Sunnaas støtter krav om umiddelbar deponering i egnet vitenarkiv.

Deponering for tungvint?

- Sunnaas foreslår kortere sperrefrist både for humaniora og samfunnsvitenskapene og STM-fagene. Ved lang sperrefrist mister de aktualitet.
- Sunnaas foreslår nasjonale retningslinjer for hvilken versjon av artikkel som skal deponeres.
- Sunnaas støtter utvikling av CRISTin – systemet for å redusere byrden på forskerne med deponering.

Lokalt og nasjonalt vitenarkiv

- Sunnaas støtter oppstart av arbeidet med nasjonalt vitenarkiv med dekning også av masteroppgaver og doktorgradsavhandlinger, læringsmateriell, i tillegg til den vitenskapelige produksjonen.

Sosiale medier

Hva med forfatterens rettigheter?

- Sunnaas støtter arbeidsgruppens vurderinger av bortfall av vederlag for forskere og faglitterære forfattere.

Norske humsam – tidsskrift – norsk forskningsspråk

- Sunnaas støtter etablering av et nasjonalt konsortium for humsam – tidsskrift med åpen tilgang hvor forskningsrådets publiseringsstøtte inngår som en rammebevilgning og hvor resten av finansieringen løftes opp på et institusjons nivå basert på en årlig avregning av hver institusjons publiseringsomfang.

Med vennlig hilsen

Kathi Sørvig
Klinikkssjef

Vegard Strøm
Forskningsleder

Birgitte Dahl
Leder av Kompetanseenheten

